

Sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet Finanssivalvonnassa

1 Toimintaohjeen tarkoitus, soveltaminen ja ylläpito

Tässä Finanssivalvonnan johtokunnan 2.6.2025 hyväksymässä toimintaohjeessa on kuvattu sisäisen tarkastuksen toiminnassa noudatettavat periaatteet ja menettelyt Finanssivalvonnassa sekä osana Euroopan keskuspankkijärjestelmää (EKPJ) ja yhteistä valvontamekanismia (YVM). Sisäiseen tarkastukseen sovelletaan kansainvälisiä sisäisen tarkastuksen standardeja¹.

Finanssivalvonnan sisäisen tarkastuksen palvelut tuottaa Suomen Pankin sisäisen tarkastuksen yksikkö. Se noudattaa tässä kuvatun toimintaohjeen lisäksi EKPJ:n ja YVM:n sisäisen tarkastuksen komitean (IAC) toimintaohjetta², tarkastuskäsikirjaa ja muita IAC:n sopimia toimintaperiaatteita sekä Suomen Pankin sisäisen tarkastukseen sovellettavaa toimintaohjetta, jonka hyväksyy Suomen Pankin johtokunta.

Sisäisen tarkastuksen päällikkö arvioi vuosittain tämän toimintaohjeen päivitystarpeet ja tarvittaessa esittää siihen tehtävät muutokset Finanssivalvonnan johtokunnalle hyväksyttäväksi.

2 Yksikön toiminta-ajatus ja tarkoitus

Suomen Pankin sisäinen tarkastus vastaa muista toiminnoista riippumattomana yksikkönä Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan sisäisestä tarkastuksesta. Yksikkö osallistuu Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja yhteisen valvontamekanismin sisäisen tarkastuksen komitean toimintaan.

Sisäinen tarkastus on riippumaton ja objektiivinen varmennus- ja neuvonantopalvelu, jonka tarkoitus on tuottaa lisäarvoa ja parantaa Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan toimintaa. Se auttaa organisaatioita saavuttamaan tavoitteensa soveltamalla systemaattista ja järjestelmällistä lähestymistapaa hallinto-, riskienhallinta- ja valvontaprosessien tuloksellisuuden arviointiin ja parantamiseen.

Sisäinen tarkastus vahvistaa Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan kykyä luoda, turvata ja ylläpitää arvoa tarjoamalla ylimmälle johdolle riippumatonta, riskiperusteista ja objektiivista varmennusta, neuvonantoa, näkemystä ja ennakkointia. Ylimmällä johdolla tarkoitetaan Suomen Pankin johtokuntaa ja sen jäseniä sekä Finanssivalvonnan johtokuntaa ja johtajaa.

Sisäinen tarkastus edistää Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan:

- tavoitteiden saavuttamista
- hallinto-, riskienhallinta- ja valvontaprosesseja
- päätöksentekoa ja valvontaa
- mainetta ja luotettavuutta sidosryhmiensä keskuudessa
- kykyä palvella yleistä etua.

¹ The Institute of Internal Auditors: The Global Internal Audit Standards™

² Internal Auditors Committee Mandate and Audit Charter for the Eurosystem/ ESCB and the Single Supervisory Mechanism

22.5.2025
 SP/FIVA-EI RAJOITETTU
 Julkinen

FIVA/2025/497

Sisäinen tarkastus on osa sekä Suomen Pankin että Finanssivalvonnan luottettavaa hallintoa ja sisäisen valvonnan kolmea linjaa.

Sisäisen valvonnan kolme linjaa Suomen Pankissa ja Finanssivalvonnassa

3 Asema, vastuut ja valtuudet

Sisäinen tarkastus toimii hallinnollisesti Suomen Pankin pääjohtajan alaisuudessa muista Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan toiminnoista riippumattomana yksikkönä. Se on toiminnastaan tilivelvollinen Suomen Pankin johtokunnalle. Yksikön tarkastuspäällikkö on kansainvälisten sisäisen tarkastuksen standardien tarkoittama sisäisen tarkastuksen johtaja.

Suomen Pankin toimintaan kohdistuvasta sisäisestä tarkastuksesta yksikkö on vastuussa ja raportointivelvollinen Suomen Pankin johtokunnalle. Finanssivalvonnan toimintaan kohdistuvasta sisäisestä tarkastuksesta yksikkö on vastuussa ja raportointivelvollinen Finanssivalvonnan johtokunnalle.

IAC:n koordinoimissa tarkastuksissa yksikkö vastaa ja raportoi työnsä tuloksista myös IAC:lle, joka raportoi EKP:n päätöksentekoaikavälillä.

Sisäisen tarkastuksen kohteena voivat olla kaikki Finanssivalvonnan toiminnot ja kaikki muut niitä palvelevat toiminnot, joihin Finanssivalvonnan johtokunnalla tai johtajalla on valvontavelvoite ja -oikeus. Ostopalvelut kuuluvat sisäisen tarkastuksen toiminta-alueeseen siinä laajuudessa kuin ostopalvelusopimuksissa on määritelty.

Sisäisellä tarkastuksella on tarkastustehtäviensä (ml. toimintaympäristön seuranta) varten:

22.5.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA/2025/497

- valtuudet valita tarkastusten laajuus, aikataulut ja tarkastuksessa käytettävät menetelmät vapaasti
- rajoittamaton pääsy kaikkiin toimintoihin, omaisuuteen, tiedostoihin ja asiakirjoihin salassapitosäynnösten estämättä
- oikeus saada tarvittava asiantuntija-apu tarkastettavalta kohteelta ja muulta Finanssivalvonnan tai Suomen Pankin henkilökunnalta.

Sisäinen tarkastus on tarkastettavista toiminnoista riippumaton. Sillä ei ole ratkaisu- ja toimivaltaa eikä toiminnallisia vastuuta tarkastettaviin toimintoihin.

4 Muut toimintaa ohjaavat periaatteet

Sisäisen tarkastuksen on toiminnassaan noudatettava kansainvälisiä sisäisen tarkastuksen standardeja ja niissä määriteltyä ammatillista viitekehystä.

Sisäisten tarkastajien on oltava riippumattomia tarkastettavista toiminnoista ja objektiivisia työssään. Tarkastajan tulee pidättäytyä arvioimasta sellaisia toimintoja, joista hän on ollut vastuussa viimeksi kuluneen vuoden aikana. Tehtävien suorittamisessa on otettava huomioon hallintolain esteellisyysäädökset.

Sisäisen tarkastuksen on raportoitava vuosittain Finanssivalvonnan johtokunnalle riippumattomuutta tai objektiivisuutta vaarantavista tekijöistä ja olennaisista poikkeamista kansainvälisistä sisäisen tarkastuksen standardeista.

Sisäisen tarkastuksen on käytettävä työssään saamaansa tietoa harkiten ja noudatettava Finanssivalvonnan eettisiä sääntöjä, mukaan lukien Finanssivalvonnan henkilöstön sisäpiiri-ilmoitusvelvollisuutta ja arvopaperikaupankäyntiä koskevat ohjeet. Sisäisen tarkastuksen on noudatettava Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan salassapitokäytäntöjä ja asiakirjojen luokittelua ja käsittelysääntöä sekä otettava huomioon tiedon luottamuksellisuuteen ja tietosuojaan liittyvät vaatimukset tiedon käsittelyn ja elinkaaren kaikissa vaiheissa.

Sisäisellä tarkastuksella tulee kokonaisuutena olla tai sen tulee hankkia tehtäviensä suorittamiseen tarvittavat tiedot, taidot ja muu pätevyys. Sisäisen tarkastuksen tulee varmistaa tehtäviensä edellyttämä jatkuva ammatillinen kehittyminen. Sisäinen tarkastus voi hankkia ulkopuolista apua tehtäviensä suorittamiseen.

5 Toiminnan suunnittelu ja raportointi

Sisäinen tarkastuksen päällikkö laatii ja esittelee vuosittain sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman sekä resurssitarpeet osana Suomen Pankin toiminnansuunnitteluprosessia Suomen Pankin johtokunnan hyväksyttäväksi. Toiminta- ja resurssisuunnitelmissa otetaan huomioon Suomen Pankiin ja Finanssivalvontaan kohdistuva tarkastustyö, IAC- ja muu sidosryhmäyhteistyö sekä sisäisen tarkastuksen toiminnan ja henkilöstön

22.5.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA/2025/497

kehittämiseen liittyvät tehtävät. Sisäisen tarkastuksen päällikkö raportoi Suomen Pankin johtokunnalle toimintasuunnitelman toteutumisesta osana Suomen Pankin toiminnanseurantaprosessia.

Sisäisen tarkastuksen toteutus perustuu Suomen Pankin johtokunnan ja Finanssivalvonnan johtokunnan vuosittain hyväksymiin hankesuunnitelmiin. Suomen Pankkia koskevan hankesuunnitelman toteutumisesta sisäisen tarkastuksen päällikkö raportoi Suomen Pankin johtokunnalle. Finanssivalvonnan hankesuunnitelman toteutumisesta sisäisen tarkastuksen päällikkö raportoi Finanssivalvonnan johtokunnalle.

Sisäisen tarkastuksen päällikkö laatii Finanssivalvonnan hankesuunnitelman dokumentoidun riskiarvion pohjalta. Hankesuunnitelmassa otetaan huomioon Finanssivalvonnan:

- toimintaa ohjaavat säädökset, periaatteet, strategia ja tavoitteet
- arviot toimintaan liittyvistä riskeistä, riskienhallinnan ja valvontaprosessien tehokkuudesta
- organisaatiossa, toiminnoissa, järjestelmissä ja valvonnassa tapahtuneet olennaiset muutokset
- korkean riskin alueille kohdistuvien tarkastusten riittävä ajallinen ja sisällöllinen kattavuus
- johdon toiveet ja näkemykset sisäisen tarkastuksen kohteista.

Sisäisen tarkastuksen vuosittaisiin hankesuunnitelmiin sisällytetään IAC:n tarkastushankkeet, jotka EKP:n neuvosto on hyväksynyt IAC:n hankesuunnitelmaan toteutettavaksi.

Finanssivalvonnan hankesuunnitelmaan sisältyy myös suositusten seuranta. Lisäksi hankesuunnitelmassa varaudutaan yllättävien ja suunnittelemattomien tehtävien toteuttamiseen. Sisäisen tarkastuksen päällikkö tuo merkittävät tarpeet poiketa hyväksytystä hankesuunnitelmasta Finanssivalvonnan johtokunnan käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi.

6 Palvelut ja työmenetelmät

Sisäisen tarkastuksen palveluiden tuottamiseen käytetään tarkastus- ja rajatusti konsultointimenetelmiä.

6.1 Tarkastus

Tarkastus on arviointi- ja varmennuspalvelu. Se sisältää informaation hankkimista ja analysointia, minkä pohjalta tehdään havaintoja, arvioita ja johtopäätöksiä sekä suosituksia toiminnan edelleen kehittämiseksi. Toiminnan tarkoituksena on tuottaa ylimmälle johdolle objektiivinen ja riippumaton arvio tarkastuskohteen tilasta.

Tarkastusprosessi koostuu seuraavista keskeisistä vaiheista: suunnittelu, toteutus, raportointi ja seuranta.

22.5.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA/2025/497

6.1.1 Tarkastuksen suunnittelu

Tarkastuksen aluksi tehdään tarkastussuunnitelmaluonnos, joka perustuu alustavaan arvioon tarkastettavan toiminnan riskeistä. Suunnitelmaluonnoksessa kuvataan tarkastuksen tavoitteet, laajuus, rajaukset, arviointikriteerit ja käytettävät menetelmät, toteutustapa, aikataulu sekä resurssit. Tarkastussuunnitelmaluonnos käydään läpi kohteesta vastaavien henkilöiden kanssa aloituskeskustelussa. Sisäisen tarkastuksen päällikkö hyväksyy lopullisen tarkastussuunnitelman. IAC-tarkastusten suunnitelmat hyväksyy IAC.

6.1.2 Tarkastuksen toteutus

Sisäinen tarkastus hankkii tarkastuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta riittävän, luotettavan, olennaisen ja hyödyllisen informaation. Informaatio hankitaan pääsääntöisesti tutustumalla olemassa olevaan aineistoon, analyttisin menetelmin, toteuttamalla testaustoimenpiteitä ja havainnoimalla sekä haastatteleamalla avainhenkilöitä. Kunkin tarkastettavan asian osalta arvioidaan, miten asiat ovat suhteessa arviointikriteereihin, mistä mahdolliset erot johtuvat, mitä poikkeamahavainnoista seuraa ja mihin toimenpiteisiin toiminnan edelleen kehittämiseksi tulisi ryhtyä. Sisäiset tarkastajat dokumentoivat tarvittavat tiedot ja todennusaineiston.

Tarkastuspäällikkö voi tarkastuksen aikana tarvittaessa päivittää tarkastussuunnitelmaa ja/tai raportoida ylimmälle johdolle, mikäli tarkastuksen aikana ilmenee luonteeltaan tai vakavuudeltaan merkittäviä poikkeamavainintoja.

6.1.3 Tarkastuksen raportointi

Tarkastuksesta laaditaan tarkastusraporttiluonnos, joka sisältää johdon yhteenvedon, taustatiedot, havainnot ja niistä mahdollisesti aiheutuvat riskit sekä havaintoihin liittyvät suositukset. Tarkastuskohteesta vastaaville henkilöille varataan mahdollisuus kommentoida raporttiluonnosta. Tarkastuskohteen johdon kanssa pidetään tarvittaessa loppukokous. Sisäisen tarkastuksen päällikkö hyväksyy lopullisen tarkastusraportin.

Toiminnasta vastaavien esihenkilöiden tulee ilmoittaa toimenpidesuunnitelman tarkastusraportin suosituksiin toteutusaikatauluineen ja vastuuhenkilöineen. Lopullinen tarkastusraportti jaetaan tarkastuskohteen johdolle ja muille vastuutahoille, joita tarkastuksen tulokset ja mahdolliset suositukset koskevat.

Finanssivalvonnan sisäisen tarkastuksen raportit käsitellään Finanssivalvonnan johtajan kanssa, pääsääntöisesti johtoryhmässä, ennen kuin lopullinen raportti toimitetaan Finanssivalvonnan johtokunnan käsiteltäväksi. Kirjallisen raportoinnin asemasta tai lisäksi tarkastusten tulokset voidaan esitellä suullisesti.

22.5.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA/2025/497

IAC-tarkastushankkeissa sisäisen tarkastuksen päällikkö hyväksyy Finanssivalvontaa koskevat tarkastustulokset ennen niiden raportointia IAC:lle.

6.1.4 Suositusten seuranta

Sisäinen tarkastus seuraa ja arvioi tarkastusraporteissa annettujen suositusten toteutumista sekä ylläpitää tilannekuvaa toimenpiteiden etenemisestä seurantajärjestelmässä. Toiminnoista vastaavilla esihenkilöillä on näkymä toimeenpanovastuullaan oleviin suosituksiin.

Finanssivalvonnan toimintaan kohdistuvien suositusten seurannan tuloksista raportoidaan Finanssivalvonnan johtajalle ja johtokunnalle kaksi kertaa vuodessa ja tarvittaessa useammin. IAC-tarkastuksissa tehtyjen suositusten seurannasta raportoidaan myös IAC:lle.

6.2 Konsultointi

Konsultointi on neuvonanto- ja muuta sen luonteista toimintaa. Konsultointimenetelmiä ovat muun muassa neuvonta (ml. yksittäiset kannanotot ja kommentit), itsearviointien ohjaus ja koulutus sisäisen tarkastuksen asiantuntemuksen alueella. Kehityshankkeissa sisäinen tarkastus voi olla edustettuna johto-, projekti- tai tukiryhmässä ilman operatiivista vastuuta.

Konsultointitoimeksiannon suunnittelusta, menetelmistä, raportoinnista ja seurannasta sovitaan erikseen toimeksiantajan kanssa.

7 Laadunvarmistus

Sisäinen tarkastus kehittää ja ylläpitää kansainvälisten sisäisen tarkastuksen standardien mukaisia laadunvarmistusmenettelyitä. Menettelyihin sisältyvät sekä jatkuvat laadunvarmistusmenettelyt että säännöllisin väliajoin tehtävät sisäiset ja ulkoiset arvioinnit.

Jatkuva laadunvarmistus perustuu tehtävien toteutumisen valvontaan, tehtävistä saatuun palautteeseen ja resurssien käytön seurantaan. Valvonnan tehtävänä on varmistaa, että tarkastus tai muu tehtävä on asianmukaisesti suunniteltu, sen laajuus on riittävä, havainnot ja johtopäätökset ovat asianmukaiset ja dokumentoitu ja että raportointi on johdonmukaista johtopäätösten kanssa. Sekä sisäisen tarkastuksen päällikkö että sisäiset tarkastajat vastaavat rooliensa mukaisesti työn laadusta ja kansainvälisten sisäisen tarkastuksen standardien noudattamisesta.

8 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Sisäisen tarkastuksen päällikkö vastaa tarvittavasta tiedonvaihdesta ja koordinoinnista Finanssivalvonnan sisäisten varmennus-, riskienhallinta- ja compliance-toimintojen kanssa varmistaen sisäisen tarkastuksen riippumattomuuden säilymisen tässä yhteydessä.

Tarkastuspäällikölle on erikseen määrätty vastuita Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan sääntöjen ja ohjeiden vastaista toimintaa koskevien

22.5.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA/2025/497

ilmoitusten (ml. lakisääteinen sisäinen ilmoituskanava) käsittelyssä, tutkimisessa ja raportoinnissa.

Sisäisen tarkastuksen päällikkö huolehtii yhteydenpidosta tilintarkastajiin ja koordinoi tilintarkastajien kanssa tehtävää yhteistyötä Suomen Pankissa ja Finanssivalvonnassa.